

M. Schrems võib esitada individuaalselt hagi Facebook Irelandi vastu Austrias

Tal ei ole aga isikuna, kellele teised tarbijad on loovutanud enda nõuded, võimalik tugineda kollektiivhagi esitades tarbija elukohajärgsele kohtualluvusele

Austrias elav Maximilian Schrems esitas Facebook Irelandi (edaspidi „Facebook“) vastu hagi Austria kohtule. Ta väidab, et Facebook on rikkunud andmekaitse norme seoses tema¹ ja veel seitsme kasutaja,² kes on talle loovutanud oma nõuded selle hagi esitamiseks, isiklike Facebooki kontodega. Need teised kasutajad on samuti tarbijad ning elavad Austrias, Saksamaal ja Indias. M. Schrems soovib, et Austria kohus tunnistaks kehtetuks teatavad lepingutingimused ja kohustaks Facebooki esiteks lõpetama vaidlusaluste andmete kasutamise Facebooki enda või kolmandate isikute huvides ning teiseks hüvitama kahju.

Facebook leiab, et asja arutamine ei allu rahvusvahelise kohtualluvuse kohaselt Austria kohtutele. Facebooki arvates ei saa M. Schrems tugineda liidu õigusnormile,³ mis lubab tarbijatel pöörduda välismaise lepingupartneri vastu tarbija elukohajärgsesse kohtusse („tarbija elukohajärgne kohtualluvus“). Nimelt, kui M. Schrems kasutab Facebooki ka kutsetegevuses (eelkõige Facebooki *lehe* kaudu, et teavitada tegevusest, mis on suunatud Facebooki vastu⁴), ei saa teda pidada tarbijaks. Mis puudutab loovutatud nõudeid, siis nende kohta väidab Facebook, et nende esitamisel ei saa kasutada tarbija elukohajärgset kohtualluvust, sest kohtualluvust ei saa üle anda.

Nendel asjaoludel palus Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) Euroopa Kohtul täpsustada, millistel tingimustel saab tugineda tarbija elukohajärgsele kohtualluvusele.

Oma tänases kohtuotsuses vastab Euroopa Kohus, et **isikliku Facebooki konto kasutaja ei kaota „tarbija“ staatust, kui ta avaldab raamatuid, peab ettekandeid, haldab veebisait, kogub annetusi ja laseb paljudel tarbijatel loovutada endale nõudeid, et esitada need kohtumenetluses.**

Küll ei saa aga tarbija elukohajärgsele kohtualluvusele tugineda tarbija hagi puhul, millega tarbija elukoha liikmesriigi kohtule esitatakse mitte üksnes selle tarbija enda nõuded, vaid ka teiste, samas liikmesriigis, teistes liikmesriikides või kolmandates riikides elavate tarbijate loovutatud nõuded.

Mis puudutab tarbijaks kvalifitseerimist, siis Euroopa Kohus märkis, et tarbija elukohajärgset kohtualluvust kohaldatakse põhimõtteliselt vaid juhul, kui poolte sõlmitud lepingu eesmärk ei ole kõnealuse kauba või teenuse kasutamine majandus- või kutsetegevuses. Digitaalse

¹ Alates 2010. aastast on M. Schremsil Facebooki *konto*, mida ta kasutab ainult eraviisiliseks tegevuseks. Peale selle kasutab ta alates 2011. aastast ka Facebooki *lehte*, selleks et: i) teavitada internetikasutajaid oma tegevusest, mis on suunatud Facebooki vastu, lisaks veel tema ettekannetest, paneeldiskussioonidel osalemisest ja massiteabevahendites esinemisest, ii) teavitada annetuste kogumisest ja iii) teha reklaami enda raamatutele.

² M. Schremsile on rohkem kui 25 000 isikut kogu maailmast loovutanud oma nõuded, et ta saaks need esitada kohtumenetluses.

³ Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1, ELT eriväljaanne 19/04, lk 42; „Brüsseli I määrus“). Selle määruse kohaselt võib kostja vastu hagi esitada põhimõtteliselt selle liikmesriigi kohtule, kus on kostja elu- või asukoht. Ainult ammendavalt loetletud muudel juhtudel võib kostja vastu hagi esitada või peab seda tegema teise liikmesriigi kohtule.

⁴ Vt 1. joonealune märkus.

suhtlusvõrgustiku teenuste puhul, mis on mõeldud kasutamiseks pika ajavahemiku vältel, tuleb arvesse võtta hiljem aset leidnud muutusi nende teenuste kasutamisel.

Seega saab hageja, kes on selliste teenuste kasutaja, tugineda tarbijaks olemisele üksnes juhul, kui nende teenuste kasutamine, mille suhtes on algul sõlmitud leping, ei ole aja jooksul muutunud peamiselt majandus- või kutsetegevusevälisest kasutamisest kasutamiseks peamiselt majandus- või kutsetegevuses.

Arvestades aga, et mõiste „tarbija“ vastandub oma määratluses mõistele „ettevõtja“ ja see ei sõltu teadmistest ja teabest, mis sellel isikul tegelikult on, ei võta temalt „tarbija“ staatust ka asjaolu, et ta võib omandada eriteadmisi nende teenustega seotud valdkonnas ja esindada nende teenuste kasutajate õigusi ja huve. Mõiste „tarbija“ tõlgendus, mis välistaks sellise tegevuse, takistaks nimelt tarbija nende õiguste tõhusat kaitset, mis tal on ettevõtjast lepingupartneri suhtes, sealhulgas tema isikuandmete kaitsega seotud õigused.

Mis puudutab loovutatud nõudeid, siis Euroopa Kohus meenutab, et tarbija elukohajärgne kohtualluvus nähti ette selleks, et kaitsta tarbijat kui asjaomase lepingu poolt. Seega on tarbija kaitstud vaid siis, kui ta on kohtumenetluses isiklikult hageja või kostja. Järelikult, kui hageja ei ole ise asjaomase tarbijalepingu pool, ei saa ta tugineda tarbija elukohajärgsele kohtualluvusele. Sama kehtib tarbija suhtes, kellele on teised tarbijad loovutanud enda nõuded.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriigi kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106